

Disput. Jur. de Judicis. Tit. I.

num juxta regulam textus i acc. cum sit generale, & in c. si diligenter, & in cap. significasti, de foro competenter. Ita sententia Ursilus ad afflitis dec. 41. n. 6. Pachal de v. rib. pat. potest. part. 3. c. 3. n. 28. Rovitus in pragm. 1. n. 3. ubi de delicto quis debet conveniri, Petrus ad Grammar. dec. 21. n. 9. Novarius in praxi, sect. 2. q. 38. n. 3. concludunt que tradit Erasmus Cochier de jurisdictione, p. 2. q. 7. ex n. 2. tom. 1. & Giurba cons. 65. n. 13. tamet in privilegio Capuanorum simili contrarium dicat de c. Afflitis d. dec. 31.

677 Amplia undecima (que ampliatio colligitur ex precedenti) ut non possint Neapolitani conferire in Judicem extraneum, & prorogare jurisdictionem Judicis non sui. Ita sententia Caravita in d. ritu 301. num. 7. Ursillus, & Rovitus, ubi supra, Novarius 28. n. 2. Capiblanus in pragm. 8. part. 1. n. 127. de Baronibus. Confirmatur haec ampliatio ex traditis ab Erasmo Cochier de jurisdictione, tom. 1. par. 2. q. 7. n. 4. cum seqq. Etenim plane sequetur renunciari posse foro, si posset prorogari: sunt etenim haec duo conjuncta, ut qui potest foro suo renunciare, possit prorogare extraneum, & ut non possit jurisdictionem prorogare, qui suo foro renunciare non potest. Quo conferunt etiam dicta a Capiblanco ubi supra, n. 109. & 110. & que dicantur infra, n. 1061.

Amplia duodecima, ut Neapolitani gaudente eo fori privilegio, etiam si litigent cum Capuanis, qui habent simile privilegium, quod tamen vincitur a privilegio Neapolitanorum, ut obseruant temper tempore suo resert Ursillus ad Afflitis dec. 133. n. 8. Fundamentum est, quoniam in predicto c. 53. Regis catholici, inter expedita Segovia anno 1505. in libro capitulorum, fol. 45. expresse derogatum est privilegio Capuanorum, & quorūcumque privilegiatorum, etiam privilegiis in corpora juris clausis.

678 Amplia decimotertia, & ultima, ut hoc privilegio gaudent Neapolitani, etiam cum in judicium vocantur à viduis, pupillis, & aliis miserabilibus personis, vel vocant eas, ut multi credunt, non obstante enim miserabilium privilegio, gaudent debet Neapolitani suo foro. Ita sententia primus quem viderim Tartaglia in praxi Mag. Cur. Vicar. causarum civilium, c. 2. n. 23. post Marcellum Cala, hīdem fere verbis relatis tacito Autore, de modo articulandi: 8. 1. gloss. i. n. 93. Visconte ambobus commēmoratis ad Franchis dec. 416. n. 1. Petrus ad Capycium dec. 59. Novarius in d. sua praxi, sect. 2. q. 38. n. 1. ex istis principiis sunt sepe sepius opinione communium incrementa;

679 Probat hanc ampliationem Tartaglia, & Cala ex d. ritu 301. Sed cum in dicto ritu nulla sit derogatio privilegii miserabilium personarum, non video cur hanc sententiam sibi persuaserint. Visconte nihil allegat, sed dicit ita practicari, neque relato singulari causa, neque cur practicetur designato, quod fidem ejus dubiam reddit, & ostendit debilitati nixam fundamento, Novarius referens pro se Amatum consil. 31. n. 2. ubi tamen Amatus non agit de privilegio miserabilium, att probari hanc ampliationem ex dicto c. 53. Regis catholici, quo continetur derogatio universalis quorūcumque privilegiorum, etiam clausorum in corpore juris. Verum cum superiorius dixerimus, num. 577. & 578. cum sequentibus privilegio miserabilium nunquam censeri derogatum per clausulas quantumcumque generales, nisi expressa mentione facta de ipso; atque ideo si quis Baro haberet investitram cum concessione jurisdictionis, cum eadem clausula contenta in dict. c. 53. & peteret remissionem miserabilis, non posset eam obtinere, fit ut praedicta ampliatio velut destituta, tum autoritate, tum fundamento, plane sit ruitura.

Nihilominus quanvis hanc difficultatem, quod videbam, nullus Neapolitanus attigerit, ob eam non est discedendum à praedicta decima tercia ampliatione. Cujus fundamentum firmius esse potest, quoniam per dictum ritum 301. sublata est jurisdictione in Neapolitanos à Judicibus omnibus extraneis, per illud verbum, non possint vocari, vel ad judicium trahi; & reservata solis Judicibus, & tribunaliis Neapolitanis potestas jurisdictionis in cives, & habitatores Neapolitanos. Ex quo oritur, ut non possint Neapolitani prorogare jurisdictionem extraneorum. Judicum in suas causas, sive civiles, sive criminales, ut acute, & cum judicio neavit Caravita in d. ritu 301. num. 7. relato in eam rem quodam Federico Longo, Regie Camera Summaria fisci patrono. Quod ex eo item confir-

matur, quoniam negotio supra verbum posse, videlicet verbum non posse, importat necessitatem praesciam, & privat omni potentia, ut docet Glossa in verbo, non posse, in c. 1. in regulis iuris in 6. Corserius singular. 211. Hippolyt. de Marsi. in practica, §. sequitur, numer. 18. Ergo significat omnes Judices extraneos nullam habere jurisdictionem in Neapolitanos, aut habere posse; & per consequens esse incompetentes. Succedit igitur conclusio, quam probavimus supra sectione precedenti, limitatione sexta principali, n. 649. & limitatione septima, num. 650. ut non possit miserabilis gaudere suo privilegio, nisi cum eligit Judicem legitimū aduersari, & illi competentem. At cum eligit quemcumque Judicem extraneum, eligit Judicem incompetentem Neapolitanum, cuius competentes Judices sunt solum qui tribunaliis Neapolitanis assistunt, juxta d. ritum 301. Ergo miserabilis non potest triplex privilegio suo contra Neapolitanos ac per consequens non obstante suo privilegio, cum vocat in judicium Neapolitanum absque ulla excusatione ad Judices Neapolitanos trahendus est. Ex qua ratione praedicta duodecima ampliationis plane infertur eiusdem limitatio, ut videlicet sit accipienda, cum Neapolitani sunt rei conventi: tunc enim a viduis trahi non possunt ad extraneum forum; cum vero sunt actores, si convenienter viduas, vel alios miserabiles extra forum Neapolitanum, non possent postea eos trahere ad Neapolitanos Judices. Ratio manifesta est, quoniam Judicis competentia desumitur ex reo, non ex auctore; atque ideo quoniam omnis Judex extraneus sit incompetens respectu rei Neapolitani; non tamē est incompetens cum Neapolitanus convenit reum illi subditum; quare illo semel electo a Neapolitano coram illo judicium peragendum est, nisi miserabilis variaverit. Ex quo paulatim fit, ut miserabiles rei gaudent suo privilegio in judicio cum Neapolitanis actoribus.

Praedictam tamen octavam conclusionem ita ampliata limita primo, ut non gaudent privilegio fori cives Neapolitani Barones, cum convenientur tanquam Barones, & de actu ad Baronis officium spectante gesto extra civitatem Neapolis, sive civiliter, sive criminaliter. Ita sententia Capycius dec. 59. & ad eum Petrus Caravita in d. ritu 301. num. 7. in fin. Marinus Frezia de subfeudis, lib. 1. titul. de offic. magni cancellarii, ex num. 31. Regens, Tapia in leg. beneficium, 1. part. cap. 5. n. 15. 16. & 17. ff. de consil. Princ. Anna singul. 57. Borrellus ad Bellum in specul. Princip. rubr. 1. in 8. evidendum, ad n. 10. verbi exempli, lit. F. vers. & delinquens non ut exemplus, Capiblanus in pragm. 2. num. 2. & 3. de Baronibus, Galluppus in praxi Sac. Reg. Consil. part. cap. 6. n. 62. & 63. Novarius in d. praxi sect. 2. quest. 38. num. 27. conferunt notata à Didaco Covarrubia in praxi cap. 11. n. 5. & Menochio cons. 466. n. 18. & 19. l. 5. Ratio est, quoniam quando exempli delinquent in officio, cuius consideratione non sunt exempti, non gaudent exemptionis privilegio, sed convenienti possunt coram ordinario; ut statuit textus singularis in c. 1. s. ultimo, de privilegiis in 6. quo nititur decisio Capycii, & ceterorum Neapolitanorum hanc limitationem amplectuntur.

681 Limita secundo, ut eo privilegio non gaudent mulier Neapolitana nupta viro extero, & ad dominum sui viri traducta, ut decimum est ad Sac. consil. apud Franchis dec. 416. cui conformat Thefaurus de 123. sequitur Capiblanus in pragm. 8. p. 2. n. 192. de Baronibus, & Scipio Rovitus in pragm. 1. ex n. 5. de cōfōne bonorum, eruditissimus Riccius collect. 443. versio. secundo infero. Idque optima ratione, quoniam mulier efficitur de foro, & domicilio viri; ut dum nupta est, videatur propriam originem amittere, ut diximus supra hac eadem disputatione, quæstione secunda, n. 65. & 66.

Amplia praedictam secundam limitationem, ut procedat in Neapolitana nupta extero, etiam si solutum sit matrimonium, & ipsa remanserit vidua: nam vidua retinet domicilium mariti leg. filii 22. §. viduam, ff. ad municip. Paulus in leg. cum quadam puella, 19. in princ. num. 4. Fulgosius n. 3. Decius num. 11. Jaso. n. 1. vers. tertio amplia, Cagnolus n. 8. & 9. ff. de iuris omn. ind. Capiblanus in pragm. 8. part. 2. n. 193. de Baronibus, Milanensis dec. 9. ex n. 6. lib. 1. Hondeodus cons. 6. n. 8. l. 2. Barbola in l. quia tale, 14. n. 31. ff. solut. matrim. Surdus dec. 330. num. 27.

682 Limita primo ampliationem istam, ut procedat, donec vidua

Disputatio II. Quæst. VI. Sect. III.

& ad eum remitti, meminit Franchis dec. 234. & dec. 544. Afflitis dec. 41.

Est item tribunal consulū nationis Raguseorum, 694 gentis ultra Adriaticum, ex Provincia Epri, seu Albanie, ni male mihi relatum est, aut potius Dalmatia, ut est verum, qui habent ex privilegio, ut cognoscant de causis hominum sue nationis, & ad eos debeat reverti, ut videlicet in suam naturalem originem, & pristinum domicilium, & forum recuperat. dec. 723. & Galluppus in praxi, p. 2. c. 6. d. n. 68.

Est item Curia Meretricum, nam uiris Dominus 695 gabellus Meretricum habet jurisdictionem in Meretrices, & Lenones, ut notat Franchis dec. 68. & Capycius dec. 44. ubi sententia Meretricum nuptam accusatam de adulterio in Magistr. Cur. Vic. non esse remittendam ad Judicem Meretricum. Et tot sunt tribunalia in hac amplissima, & multitudine civium refertissima civitate, ut multo tempore sit opus ad eorum loca dignoscenda, simplicemque eorum notitiam habendam; relationem eorum longam habes apud Jo. Dominicum Tassonum post hæc scripta editum in pragm. de antefato, versic. 3. obseruat. 3. in qua enumerat triginta novem tribunalia. Hac autem omnia tribunalia videntur originem habuisse ex decisione leg. per iniquum, ultima, Cod. de jurisdictione omn. judic. & ibi traditis à Doctoribus, notat Riccius collect. 94. & Galluppus in praxi, part. secunda cap. sexto, num. 68.

Et tandem forum Baronum, qui jure antiquo erant convenienti coram paribus curia civiliter, & criminaliter, ut in constitut. ut universis, de servand. Indemnitat. Comitib. l. 1. rubr. 45. & ad eam notat Ifernus, Afflitis. & in cap. Reg. item statutum. quod si Comites, 113. ubi Sebastian. de Neapol. & Jo. Ant. de Nigris, tradunt, & attendunt jure communī feudorum observat Cassaneus in catalog. glor. mundi, 5. part. consil. 43. Hodie fortuntur forum Principis, & ejus superiorum Magistratum, videlicet, Magn. Cur. Vic. & Sacr. Consil. ex ritu 46. ubi notat Carravita n. 16. & Ponte de potestate proreg. tit. 7. §. 7. n. 4. Capiblanus in pragm. 8. 2. part. ex n. 264. de Baronibus, ubi significat Baroness esse curiales, ac proinde gaudent privilegio Curialium, de quo diximus supra, section. 7. n. 589. cum sequentibus, nos tenimus aliqua ad hanc rem pertinentia supra, num. 560.

Dum vero idem Capiblanus in pragm. 12. n. 1. & seqq. 697 codem titulo de Baronibus, & Galluppus in praxi Sac. Reg. consil. part. 2. cap. 6. n. 63. conantur ostendere, Baroness omnes esse cives Neapolitanos, & gaudent privilegio fori civium Neapolitanorum nullum adducunt pro se argumentum, non textum, non doctorem quibus niti possint, & ex capite loquuntur. Quamvis enim verum sit, Baroness esse cives locorum sue Baronie, & posse gaudent commoditatibus, quibus gaudent ceteri cives, ut plane colligunt ex dictis à nobis supra ampliatione terria, n. 656. notaviisque collega noster Scipio Rovitus in dicta pragm. 12. n. 3. & 4. & idem Capiblanus in eam rem ibidem nonnulla congesit: non tamē ideo Baroness, quia Baroness sint, cives Neapolitanos sunt confundi.

SUMMA SECTIONIS NONÆ.

698 F ictus gaudent foro privilegiato, ut sive auctor sit, sive reus, causas fiscales trahat ad proprios Judices, & à nemine trahatur.

699 Quid servetur de jure Castelle, & quenam, & quot sint tribunalia fiscale in Regno Castelle.

700 Quid servetur de jure Neapolitanico.

701 Causa fiscale censenda sunt, que quocumque modo perirent ad Principis patrimonium.

Patrimonium Principis duplex.

Ad administratio patrimonii jure antiquo ad quos pertinuerit.

Officium Procuratoris Caesaris, Quæstorum, Rationalium, Praetoris fiscales, Comitis rerum privatuarum, & Comitis sacri patrimonii.

702 Fiscus non potest prorogare jurisdictionem Judicis extraneorum.

703 Cum vertitur interesse fisci, tanquam authoris laudii, vel alias, causam veritatem inter quoscumque, etiam ceptam, trahit ad suos Judices.

Jus Neapolitanum de hac re, & praxis Regni Castelle.

- 704 Jure Neapolitanus fiscus ob interesse futurum causam erabit ad suos Judices,
705 Cum interesse fisci non est certum; neque formatum, ex praxi Regni Neapolitani, causa non remittitur ad Judices fiscales, sed remanet apud Sacrum Consilium, data facultate Advocato fisci, affi- stendi in codem Sacro Consilio.
706 Fiscus trahit ad suos Judices causas eorum, contra quos ex suo privilegio potest dirigere actiones suas.
707 Judices fiscales inter privatos cognoscunt, cum inter eos agitur de iis, que a fisco dependent.
708 Habens causam a fisco concenit, & convenit, apud Judices fiscales.
709 Cum cesso sit a fisco ex causa necessaria, cessionarius consequitur privilegium fisci, non si sit ex causa voluntaria.
710 Causa habentes a fisco participant forum fisci ex voluntate, non ex necessitate.
711 Ratione fisci, multa personae participant forum privilegiorum ejusdem, ubi de Officialibus Regie Cameræ.
712 Fiscus succedens in bonis non tenetur stare instantie capta coram Judicibus extraneis.
713 In fiscum heredem institutum transit instantia capta contra defunctum.
714 Cum fiscus succedit privato post latam sententiam, instantiam appellationis prosequitur coram eodem Judice. Salycti sententia examinatur.
715 In locis, in quibus abest procurator Cesari, & tribunalia fiscale, de causis fiscalibus cognoscit. Index ordinarius, donec inhibeatur.

S E C T I O N O N A

De foro Fisci,

- 598 Non conclusio. Fiscus gaudet foro privilegiato, ut five actor agat adversus privatum, five reus a quo- cunque privato convenientiatur, causas fiscales trahat ad proprios Judices fiscales, & a nemine quantumvis privilegio trahatur ad extraneos. Probat de jure communis textus in l. 2. C. si adversus fiscum, l. 2. leg. ad fiscum, 5. & per totum, C. ubi causae fiscales, tibi Doctores, t. cum eorum, 5. ubi tradit Baldus n. 7. C. de sens. & interroga. omn. jud. l. p. minori, 3. ubi Jacobus Rebuffus n. 1. C. de jure fisci, l. 10. l. 1. C. de fide instrum. & juri basat. fiscus ad eum lib. notant etiam communiter Doctores in l. si constante, 24. & final. ff. solvit marim, ut retul supra, questione quinta, n. 34. idem Baldus in l. 1. num. 19. Cod. de hered. vel. act. vend. Paulus Castrensis in l. 1. in re, ultima, n. 4. vers. undecima, Salycti ibi, n. 13. C. de privileg. fisci. Menefius Padilla in l. si manifeste, 7. n. 4. C. de sero. & aqua. Mart. Latudenf. de fisco, q. 222. Franc. Lucan. tract. de fisco, 1. par. n. 24. Bart. Socin. regal. 3. fallent 3. alias litter. A. reg. 10. Gail observation. practicar. l. 1. obseruat. 20. num. 1. & 2. Bossius tractat. variarum, tit. de fisco, & privileg. ejus, n. 43. Chaffanæus in catalogo gloria mundi, 7. p. considerat. 15. Didacus Petri in l. 6. tit. 4. lib. 2. ordinamenti, glossa secunda, Clapetus in centur. causar. causar. 2. Lancellottus Conradus in templo omn. judic. l. 1. cap. 8. Farinacius in fragment. crimin. lit. E. ex. n. 180. Peregrinus de jure fisci, l. 7. tit. 1. n. 1. 2. & 3. Alfar de officiis Fiscales, gl. 16. ex n. 21. gl. 18. n. 7. & 8. & gl. 34. n. 208. & 209. cum seq. quo jure attento erat Judex proprius fisci Procurator Cesari, ut constat ex legibus allegatis, & traditis a predictis Doctordibus.
699 De jure Regni Castella cause fiscales tractantur in consilio Regii patrimonii, quod institutum est a felicis memoria Regis nostro Philippo II. antiquis computatoribus majoribus, de quibus in l. 1. tit. 1. lib. 9. recipil. agitur, abolitis, & ad illud consilium reducitis; de cuius jurisdictione, & officio facte sunt novæ leges, & constitutions. Et quemadmodum Regum patrimonium Hispaniarum novissimum temporibus supra modum auctum, amplificatumque est, ultra divitias cuiusvis alterius Regis ex nobis notis; ita eis consilii amplissima est jurisdictione, ut constat ex lib. 4. dicto tit. 1. & 2. tit. 2. l. 9. recipil. continet autem in se tria diversa suprema tribunalia. Primum est, in quo resident Praeses consilii cum Rationalibus, seu computatoribus majoribus rei dominica, qui administrationi Regii patrimonii incumbunt, ad

- tia administratur, notat Rovitus in pragm. 38. & similiter de diffinitiis sententiis, n. 2. de officiis Procurat. Cesari. Galluppus in praxi Sacri Reg. Consil. Neapolitanii, 2. p. c. 6. n. 75. Et me referente sic factum est in causa Josephi de Linares, cum Francisco de Pyrro Scaglionibus, Actuario Carbone. In qua cum remissus esset ad Cameram decidendus articulus incidens, in territorio quadrangulum appellatum de Marata esset, vel non esset feudale, Regia Camera non deciderat articulum remissum à Sacra Consil. expresse, sed procererat ad diffiniriam totius litis incidenti non deciso, adjudicans per eam dictum territorio praedicto Josepho, quod possidebat illi de Scaglione virtute executionis sententia Sacra Consil. cumque condemnati allegarent in Sacra Consil. praedicta sententia nullitatem, habita sententia pro nulla decretem est, processum iterum esse remittendum ad Regiam Cameram, qua decideret expresse dum taxat articulum incidentem remissum, quo deciso iterum processus ad Sacra Consil. deferetur ad causam principalem decidendum. De hujus tribunalis initio, progressu, jurisdictione, & officio, agunt Murinus Freccia de Subsidis, lib. 1. tit. de officiis magni Camerarii, Marcus Antonius Surgens de Neapoli illustrata, lib. 1. cap. 26. ex num. 23. Scipio Rovitus collega noster in rubric. & pragm. prædicti tit. de officiis Procurat. Cesari. & uno verbo notavit Marcellus Cala de modo articulandi, s. 1. n. 52. Novarius in pragm. 1. 7. dicto tit. 1. num. 6. Farinacius in pragm. 1. 7. dicto tit. 1. num. 6. & 7. Galluppus in praxi, part. 2. d. c. 6. num. 75. Regens Tapia lib. 2. juris Neapolitani, rubr. 6. de officiis Procurat. Cesari per totam, prædictum num. 12. & 13. Cujacius observat. l. 19. c. 13. Amplia secundo, ut fiscus non possit protogare jurisdictionem Judicium extraneorum, neque consentire, ut causas ipsum tangentes definiant. Ita sentit Baldus in l. cum eorum, 5. num. 7. Cod. de sentent. & interroga. omn. jud. Peregrinus de jure fisci, l. 7. dicto tit. 1. num. 6. Farinacius in pragm. crimin. liter. F. n. 181. in fin. Novarius in pragm. 1. 7. dicto tit. 1. num. 3. quod ex eo provenit, quod habet Judices speciales cum jurisdictione abdicativa, seu privativa, ut dicebamus supra, n. 649. & 676. Amplia tertio, ut non solum cum fiscus est actor, & reus, sed etiam cum vertitur ejus interesse certum, & liti afflitit tanquam author laudatus, vel alias, causam vertentem inter quocunque, etiam captam, & ejus processum trahat ad suos Judices, & avocet ab ordinariis Judicibus facultatibus. Probat hanc ampliationem texus in l. si minori, 3. ubi Jo. de Platea num. 4. Jacob. Rebuffus n. 1. in fin. C. de jure fisci, l. 10. Socinus conf. 46. n. 1. volum. 4. Paulus de Castro in l. venditor, 49. n. 3. Cagnolus n. 16. & plures relati a Barbosa ibi, num. 140. quam videtur approbase num. 149. ff. de jure fisci. Duarenus ad tit. de jure fisci, 1. 7. dicto tit. 1. n. 9. Farinacius in pragm. 1. 7. dicto tit. 1. n. 9. Farinacius in pragm. crimin. liter. F. n. 183. Jo. Vincentius de Anna. allegat. 121. l. 2. Cancer. variarum resolutionum par. 2. cap. 16. num. 44. Alfar de officiis Fiscales, gl. 16. n. 23. & non dissentit Covartuvia in practic. cap. 8. n. 3. tametsi censeatur contrarius; non enim firmat contrariam sententiam, sed resolvit regulariter servari contrarium, & in fisco hoc procedere ex speciali privilegio, relato in eandem rem Socino, & Burgensi. Et quidquid sit attento jure communi, de quo diximus superius sectione precedenti, n. 670. & 671. in Regno Neapolitano, ampliatione ista est expressa stabilita in dicta pragm. 62. cap. 7. & in pragm. 13. & 14. & in dicta pragm. 63. c. 3. ubi notat Rovitus num. 1. de officiis Procurat. Cesari. Et in Regno Castella est prædicta receptum, ut omnes lites, in quibus intervenire debet Fiscales regii patrimonii, remittantur ad regii patrimonii Judices, & ab eis advocetur a ceteris quibusque tribunalibus; & memini sapientissime dum eis delegatus in Curia regia consilii regii patrimonii in causis decoctorum fisci debitorum, & aliis ejusmodi, quoties interesse quocunque fisci vertebar, expediti me mandata inhibitoria quibuscumque tabellionibus, & horatioris directas ad quovis Judices, a quibus petebam, ut causas ad me remitterent, qui semper obsequebantur; & si quandoque contentio orta fu, delata re ad supremos Judices competentiary, semper obtinui, ut causa ad me remitterentur, & cum ex regia delegatione commissa fuisset mihi anno 1611. & duobus sequentibus, venditio bonorum confiscatorum villa vocata, Hornachos, quæ quondam fuerant Moriscorum ab ea expulsum, vendidi tocum villa territorium, cum omnibus fere prædiis, tam rusticis, quam urbanis, & in omnibus venditionum instrumentis obligabam regium patrimonium ob evictionem cuiuslibet prædicti venditi, cum expressa clausula, quod quoties imminaret, aut timeretur evictio. Fiscales regii patrimonii causam esse suscepimus, & expensis fisci apud fiscales Judices defun-